

een grotere zaal, het Lunatheater, in 1993; het ontslag van stichtend artistiek leider Hugo De Greef in 1997; het korte aantreden van een nieuwe directeur, Guy Gypens, en uiteindelijk de definitieve overdracht van de artistieke fakkel aan Agna Smisdom en Johan Reyniers. Het is inderdaad geen kleinigheidje. Terwijl Anthonissen in zijn tekst hoofdzakelijk bij de gebeurtenissen van de laatste vijf jaar blijft stilstaan – zoals hoogstwaarschijnlijk ook de opdracht luidde – zal ik hier een poging ondernemen om eveneens op het voorafgaande een blik te werpen. Hiermee beoog ik geenszins historische volledigheid of reconstructie, maar eerder een kleine sociogenese van een kunstencentrum.

Politiek en kunst in Vlaanderenland

De context waarin verschillende kunsten-

centra in de jaren tachtig haast als paddenstoelen uit de grond rezen is zeker voor de Etcetera-lezer meer dan bekend. Toch wil ik nog even stilstaan bij de politieke omgeving van die tijd, omdat haar interne spanning vandaag nog steeds te voelen valt binnen het artistieke bedrijf.

Wanneer we de Vlaamse cultuurpolitiek van de jaren '70 en het begin van de jaren '80 onder de loep nemen, detecteren we een beleid dat hoofdzakelijk stelde op waarden als emancipatie, zelfontwikkeling en cultuurspreiding; waarden die sterk geïnspireerd waren op de democratisering van het 19de-eeuwse *Bildungs*-ideaal. Zo werd onder het beleid van cultuurminister Van Mechelen en daarna De Backer zwaar geïnvesteerd in de uitbouw van hoofdzakelijk infrastructuur: de culturele centra, verspreid over heel Vlaanderen. Het doel

van deze investeringen was – het bekende verhaal – cultuur bij 'de kleine man' brengen: 'De postbode moest naar Bach kunnen luisteren.' Deze emancipatiepolitiek hanteerde echter een ander cultuurbegrip dan we vandaag gewoon zijn van de (toenmalige) artistieke avant-garde. Het ging om cultuur met een kleine 'c', wat het mogelijk maakte om het lokale culturele verenigingsleven op een gelijk plan te stellen met 'Kunst'. Kunst bedrijven of spreiden werd gezien als één van de mogelijke vormen van volksontwikkeling. Artistieke productie werd dus als een *middel* gehanteerd om een *extern doel* te bereiken. De Vlaamse overheid hanteerde dan ook het paradigma van *welzijnsbeleid* om een kunstpolitiek te voeren. De aanpak stelde op sociale noden en niet op artistieke.

De artistieke avant-garde van de jaren '80

Maria Magdalena - Kaaitheater (1981) / Willy De Smet

